Tark Kodanik
WWW.GRYYNE.EE

GRÜÜNE
Eestimaa Roheliste häälekandja
TARGA KODANIKU TARTU ERI

UUS ENERGIA
Nº 1 (15) • 2009

LOE LÄBI JA ANNA SÕBRALE

TARK KODANIK

- Võtab juhtimisotsad enda kätte
- Teeb loomult arukaid asju, mis on ühiskonna hüvanguks ja edenemiseks vajalikud
- Lööb kaasa omavalitsuse arendamisel
- Toetab otsedemokraatiat ja arukat planeerimist

ROHELISED LINNAVOLIKOGUS 20 AASTA EEST
Kalle Kulbok ja Jüri Ginter meenutavad 20 aasta eest valitud Tartu volikogu õppetunde ja Roheliste tegemisi - lk 2

ROHELISTE EDU TAMPERES
Päivi Sinkkonen selgitab Tampere Roheliste suure valimisedu tagamaid - lk 2

HOONETE ENERGIASÄÄST
Svetlana Tera ja Jüri Pilm ning Urmo Lehtveer arvutavad elamute energiasäästu potentsiaali - lk 3

NOORTE HÄÄL
Maris Aleksašin kutsub noori valima - lk 3

ROHELISTE KANDIDAADID
Kõik Roheliste kandidaadid Tartus - lk 4

EESTIMAA ROHELISED

Ootame konkreetseid ettepanekuid elu parandamiseks Tartus. Premeerime parimaid rahaliselt, paneme need kodulehele ja hakkame linnavolikogus neid koostöös esitajatega ellu viima.

www.erakond.ee/tartu
tartu@erakond.ee

Tartu rohelisemaks

PEEP MARDISTE
Erakond Eestimaa Rohelised Tartu piirkonna juht kandidaat nr. 113

Tartut peetakse tänu Toomemäele ja teistele parkidele üldiselt roheliseks linnaks. Linnaloodus pole enamasti siiski kaitse all ning roheluse säilimise eest tuleb seista.

Tartus kandidaatide teledebatti isegi mitte kuulama lubatud Rohelised korraldasid stuudio ees oma debati, kuhu kutsusid lahkesti ka saatekülalisi.
Lauri Kulpsoo

Samamoodi tuleb tagada, et säästlikke, rohelisi lahendusi rakendataks igapäevaelus kõikjal - olgu siis transpordis või koolisööklas. Selleks on mõistlik 18. oktoobril valida linnavolikogusse Erakond Eestimaa Rohelised kandidaadid.

Tartu on Roheliste kants. Tartu Ülikoolis ja Eesti Maaülikoolis õpib tuhandeid tudengeid loodusega seotud erialadel. Tartus tegutseb suurem osa keskkonnakaitse ja loodusuurimisega tegelevatest aktiivsematest Eesti kodanikuühendustest. Seda pilti täiustab nüüd ka 3 aasta eest loodud Erakond Eestimaa Rohelised, kelle kõige aktiivsem piirkond tegutseb just Tartus.

Miks valida Rohelised Tartu linnavolikogusse?

Rohelised tagaks, et linna juhtimises valitseks terve mõistus – et ei tehtaks kompromisse ei looduse ega tuleviku arvelt. Roheliste valimisplatvorm Tartus on ulatuslik ja katab palju teemasid, järgnevalt on sealt välja toodud valik lubadusi:

• Arvestataval hulgal linlastel peab olema võimalus linnavolikogu ja linnavalitsuse poolt vastuvõetud õigusakte vetostada või ise uusi algatusi välja pakkuda. Selleks loome ja kehtestame siduvate rahvahääletuste mehhanismi.

• Tagame Tartu parkide ja rohealade võrgustiku säilimise, sealhulgas Emajõe koridoris. Loome rohkem jäätmete sorteeritud kogumise punkte linnaosades ning teavitame elanikke sorteerimisvõimalustest. Piirame müareostust, koostades välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava.

• Aitame nii ühistuid kui eramuid energiasäästu kavade koostamisel. Teostame ja teeme tasuta kättesaadavaks suurte korterelamute tüüpprojektide energiasäästliku renoveerimise projektid ja kalkulatsioonid ning vähendame koostöös riigiga energiasäästu realiseerimise kaudu elanike küttearveid. Toetame Annelinna kortermaju parkimisprobleemide süsteemsel lahendamisel.

• Kodanikuühendused peavad saama aktiivsemalt linnaelus osaleda. Toetame kogukondi siduvaid ühendusi (nt linnaosade seltsid) ja kaasame neid asjakohaste arutelude ja otsuste protsessidesse.

• Õpikeskkond haridusasutustes peab olema meeldiv ja tervislik kõige laiemas mõttes. Lastel peab olema võimalus õppida kodu lähedal. See aitaks muuhulgas tugevdada linnakogukondasid ja luua oma linnaosa identiteeti. Tagame igale lapsele võimaluse osaleda tasuta vähemalt ühe huviringi töös. Koolides ja lasteaedades tuleb rohkem tähelepanu pöörata tervislikule toidule.

• Lõpetame viimastel aastatel vohama hakanud karistamisele ja trahvimisele suunatud mentaliteedi, eelistades linnavalitsuse-poolset koostöövõimaluste otsimist, teavitamist ja dialoogi.

• Arvestame tänavate ja hoonete projekteerimisel, ehitamisel või renoveerimisel, et need oleks kasutatavad ka liikumispuudega inimestele ja vaegnägijatele, aga näiteks ka lapsevankriga liikujatele.

> «Olulised küsimused peaks poliitikute asemel otsustama tartlased rahvahääletuse korras.»

• Igale lapsele peab olema tagatud lasteaia või lastehoiu koht. Kuni pole rajatud piisavalt uusi lasteaedasid, tagame lastehoiurühmade ja lastehoiuteenuste võrdväärse rahastamise.

• Tagame senisest parema juurdepääsu Emajõele. Mõnel pool tuleb avada seadusega ettenähtud kallasrajad ja toimiv avalik juurdepääs jõele, eriti kesklinnast allavoolu.

• Arendame seniste üksikute rattateede lõikude asemel välja turvalise jalgrattateede võrgustiku.

• Linnasisene ühistranspordi kvaliteet peab saama stabiilselt ja järjepidevalt areneda. Kaalume linna omandis või osalusega bussifirma loomist, et teenuse head kvaliteeti ja piletihinda paremini kontrolli all hoida.

• Teostame tasuvusanalüüsi Tartu vaksalist lõunasse jäävate raudteeharude viimiseks linna piires maa alla, et lihtsustada autode ja jalakäijate liikumist linnas.

ROHELISTE TEGEMISI TARTUS JA TARTUMAAL

Erakond Eestimaa Rohelised liikmeid on Tartu linnas ja Tartumaal kokku 250. Kuigi piirkond loodi vähem kui 3 aasta eest, oleme tänu aktiivsete liikmete vabatahtlikule tööle jõudnud päris palju. Järgnevalt on loetletud vaid peamised tegemised ja tegijad:

- 2007.a. valiti Tartust Riigikogusse Toomas Trapido, tartlane on ka Roheliste saadik Mart Jüssi.
- 2009.a. Euroopa Parlamendi valimistel kuulus Roheliste 12-liikmelisse nimekirja kolm tartlast: Peep Mardiste, Sirli Pehme ja Ruth Tammeorg.
- Oleme 2009. aastal korraldanud juba 11 Rohelise Akadeemia sarja avalikku arutelu erinevatel teemadel, vastutajaks koolitusjuht Ruth Tammeorg ning esinejateks teiste seas erakonnaliikmed Jüri Ginter, Peep Mardiste, Sirli Pehme, Inga Ploomipuu, Marek Strandberg, Ruth Tammeorg, Toomas Trapido ja Triin Veber.
- Korraldasime 2008.a. oktoobris avatud ruumi formaadis arutelu tervislikust toidust, kus osales üle 70 linlase. Arutelu eesvedajaks oli Sirli Pehme.
- 2008.a. oktoobris viis erakonna Elva piirkond eesotsas Andrus Mäesepaga Elvas läbi seminar-mõttetalgu «Roheline väikelinn».
- Oleme oma boksiga esindatud olnud 2008 ja 2009 Ökomessil ning 2009 Maamessil, eestvedajateks on olnud Jana Adari, Sirli Pehme, Ene Savolainen, Rosilli Tamm ja Vivika Ustav. Lisaks oleme 2009.a. Tartu Näituste halli ees läbi mitme messi tutvustanud meie rajatud kõrgpeenart. Kõrgpeenra autoriks on Juta Luts, selle korrashoiu ja tutvustamise eest on vastutanud lisaks Vivika Ustav ja Tiiu Zibo. Loe lisa: http://peenrast.blogspot.com
- Moodustasime erakonna Tartumaa naisühenduse ERTDA, mille esinaiseks on Ruth Tammeorg ja peasekretäriks Vivika Ustav. Korraldasime 20. augustil 2009 koostöös Tartu linna teiste erakondade naisühendustega ühise perepäeva Poe tänava pargis.
- Oleme 2007, 2008 ja 2009 osalenud Tartu linnavalitsuse korraldatavatel prügikoristuse talgutel, eestvedajaks Ene Savolainen.
- 2009.a. septembris viisime Tartu Koduta Loomade Varjupaigas läbi talgud, mida koordineeris Taavi Tuvike.
- Meie inimesi lõi kaasa Teeme Ära koristustalgutel vabatahtlikena; Minu Eesti mõttetalgutel lõid meie piirkonnast talgujuhtidena kaasa Jüri Ginter, Peep Mardiste, Andrus Mäesepp ja Ene Savolainen.
- 2009.a. Tartu Rattamaratonil osalesid Rohelised 10-liikmelise grupina, eestvedajaks Maris Aleksašin.
- Erakonnaliikmete poolt valituna kuuluvad hetkel Tartumaa piirkonna juhatusse Elmer Joandi, Juta Luts (esinaine) ja Dagmar Mattiisen ning Tartu linna juhatusse Peep Mardiste (esimees), Sirli Pehme ja Ene Savolainen.

Rohelised 20 aastat tagasi

KALLE KULBOK
Erakond Eestimaa Rohelised sõltumatu kandidaat nr. 128

On üldteada, et aastatel 1989-93 oli esimeses, end taas linnavolikoguks nimetanud Tartu esindusorganis rohkelt esindatud roheline mõtteviis.

Kuigi tollal ei esitatud nimekirjalisi kandidaate, oli arvestav hulk valituks osutunud üksikkandidaatidest esitatud Rahvarinde ja Eesti Rohelise Liikumise poolt.

Mäletan, et tegin toona roheliste kontori poolt väga paljudele ettepaneku kandideerida. Kuigi väga selgepiirilist roheliste fraktsiooni volikogus ei moodustunudki, vedasid rohkem või vähem meie projekte lisaks allakirjutanule Tõnu Oja, Aleksei Lotman, Mart Külvik, Jaan Kaplinski, Külli Kalamees, Olavi Vaher, Ain Raitviir, Rein Lepik, Jüri Ginter, Peeter Tali, Kalle Kalda ja mitmed teisedki.

Tollal olid roheliste prioriteedid tänapäevasest erinevad. Üheks olulisemaks nõudeks oli Raadi lennuvälja «äralendamine».

Fosforiidisõjast tulenevalt oli ka Eesti Roheline Liikumine sõnastanud üheks oma tähtsamaks prioriteediks Eesti riikliku iseseisvuse saavutamise. Mõistagi oli üheks taktikaliseks aktsiooniks Eesti poiste 100% alternatiivsesse tööteenistusse organiseerimine, välistamaks nende saatmist armeeteenistusse NSVL avarustele.

Ent edu saavutati ka mitmes tänapäevalgi roheliste jaoks olulises küsimuses – õnnestus tõrjuda Uus-Õnne läbimurret Karlova linnaosast ning Supilinna poolitava magistraaltee projekti. Jalgrattateede mahamärkimise kõrval kohustati linnavalitsust tänavaristumistel kõnniteede äärekive alla laskma ning linna rattahoidlaid paigaldama. Määratleti asendusistutused maharaiutavate puude puhuks.

Tollal lepiti kokku ka põhimõte, et Kroonuaia silda ei hakata rajama enne, kui on alanud sillaehitus põhja pool Supilinna. Pärast roheliste volikogust kadumist ehitati valmis nii Kroonuaia sild kui ka selle kõrvale Laia tänava sild, kesklinnas liiklust vähendavaid äärelinna sildu ei paista kuskilt.

Kuid mitte alati ei suutnud rohelised otsuste vastuvõtmisel hääletusi võita.

Mäletan, et juba esimesel istungil esitatud roheliste eelnõu, lõpetada Eesti NSV lipu heiskamine raekojal, suutsid alalhoidlikumad linnavolinikud mitu kuud päevakorrast välja hääletada. Ent vähemus suutis selle sõlme läbi raiuda teisiti.

2. veebruaril 1990, mil Ülo Nugis oli linnahalli kutsunud kõik Eesti omavalitsused, leppisime Tõnu Ojaga kokku, et ta hoiab meie bussi kinni, kuni vahetan raekoja merelainetega punalipu omaömmeldud linnalipu vastu. Pidulikus meeleolus tervitasid seda ka alalhoidlikumad linnavolinikud ja nii see edaspidi jäigi. Teised omavalitsused vahetasid Tartu eeskujul punalipu välja alles mõni aeg hiljem.

20 aasta taguse volikogu õppetunnid

JÜRI GINTER
Erakond Eestimaa Rohelised kandidaat nr. 114

Olin 1989. aastal valitud Tartu Linnavolikogu aseesimeheks. See praktika on ilmestanud teooriat ning olen seda kasutanud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse väljatöötamisel, volikogu liikme käsiraamatute kirjutamisel ning volikogu liikmete koolitamisel.

Toon järgnevalt välja mõned 20 aasta tagused õppetunnid, millest on ehk tänagi õppida.

Kvoorumit ei ole vaja

Meie tegutsesime kohaliku omavalitsuse aluste seaduse alusel ning meil kehtis kvoorumi nõue. Volikogu liikmed said varsti aru, et nii saab ka 1-2 volikogu liiget volikogu tegevust takistada. Mul on seni silme ees olukord, kus volikogu liikmed soovisid otsust vastu võtta, vastu oli vaid kaks volikogu liiget. Selle asemel, et vastu hääletada ja võimaldada volikogul otsus vastu võtta, läksid nad hääletamise ajaks ruumist välja ning, kuna sellega ei olnud enam kvoorumit, siis jäi see otsus vastu võtmata. See juhtum oli kujukas argument ning nüüd kehtivasse seadusesse sai minu ettepanekul sisse põhimõte, et kvoorumi nõuet ei ole ning otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab rohkem volikogu liikmeid, kui vastu.

Hääletatakse kirjalikult sõnastatud ettepanekuid

Volikogu kooseisus oli mitu inimest, kellele meeldis pikalt ja segaselt rääkida. See raiskas kogu volikogu aega ning volikogu juhatus oli raskustes, sest polnud võimalik aru saada, mida antud inimene oma sõnavõtuga taotleb. Võtsime vastu otsuse, et hääletatakse vaid neid ettepanekuid, mis on kirjalikult esitatud. Volikogu esimees loeb ettepaneku ette ja hääletatakse esitatud sõnastuse poolt või vastu. Olen seda varianti hiljem kõigile teistel soovitanud, sest nii muutub arutelu asjalikumaks ning protokolli ja otsuseid on lihtsam vormistada.

Arutamine ja hääletamine tuleks korraldada eraldi

Mingiks momendiks jõudsime tõdemusele, et enne otsuste vastuvõtmist oleks hea need läbi arutada. Hakkasime korraldama nn volikogu klubisid, kuhu tulid volikogu liikmed ja linnavalitsuse ametnikud. Arutamine oli väga efektiivne, kuid siin oli üks aga. Osa volikogu liikmeid pidasid ennast võrdsetest võrdsameteks ning hakkasid klubist puuduma. Volikogu istungil esitaid nad küsimusi, mis klubis osalenutele olid juba hästi selged. Tasapisi need klubid surid välja, kuid olen veendunud, et see põhimõte on õige. Osalesin ühe linnavolikogu istungil USA-s, kus otsused võeti vastu tempoga minut ja otsus. Kui küsisin, kuidas see võimalik on, siis selgitati, et istungiks on põhjalikult ette valmistatud ning igal kuul toimuvad volikogu liikmete arutelud. Sama oleme praktiseerinud Jõgeva maakonna alaealiste komisjonis ning soovitan seda ka oma käsiraamatus ja loengutel. Loodan, et Tartu linnavolikogu uus koosseis suudab hoida arutelu ja otsustamise lahus, sest need on kaks põhimõtteliselt erinevat protsessi.

Sõnavõtte pole mõtet protokollida

Osa volikogu liikmeid võtsid sõna teemadel, mis ei olnud üldse volikogu päevakorras. Üks volikogu liige alustas sageli oma sõnavõttu sõnadega: «Ma tean küll, et see pole antud päevakorrapunktiga seotud ....». Ju on neil inimestel soov ennast ajalukku jäädvustada. Juriidiliselt pole sellel mingit tähendust, mida keegi volikogus teemaväliselt rääkis.

Valla- ja linnasekretäride koolitusel korraldasime volikogu istungi, millest tuli samuti koostada protokoll. Kui võrdlesime protokolli ja videosalvestust, siis selgus, et paljud olulised juriidilised aspektid olid fikseerimata, kuna protokollija põhitähelepanu läks sõnavõttude jälgimisele.

Oma koolitustel ja käsiraamatus soovitan sõnavõtte mitte protokollida või teha sellest helisalvestis ning vajadusel ja võimalusel ka stenogramm. Elu näitab, et ükski protokollija ei suuda sõnavõtte täpselt kirja panna ning protokollijad kasutasid protokolli ebameeldivatele volikogu liikmetele kättemaksmiseks, pannes kirja kõik nende «nohid», «eed» jms.

On oluline, kuidas volikogu liikmed istuvad

Volikogu istungid toimusid Inseneride majas, kus istekohad olid ridadena nõoga volikogu esimehe ja aseesimehe poole. Volikogu liikmed eelistasid istuda aga seina ääres, näoga oma kolleegide poole. Olen mujal maailmas käies püüdnud võimaluse korral osaleda volikogu istungitel ning selgub, et paiknemine saalis on väga oluline.

Volikogu liikmed peaksid tundma end turvaliselt (keegi ei tohiks olla nende seljataga), neil peaks olema ülevaade toimuvast, volikogu liikmed ja külalised peaksid paiknema eraldi jne.

Selle kinnituseks olid kaks erinevat volikogu istungit ühes ja samas linnas. Üks istung oli väga asjalik, teine aga täielik laat. Siin ei saa olla juttu kultuurilistest erinevustest, asjalikult töötav volikogu paiknes vastavalt soovitustele, palagani põhjustas aga soovituste täielik eiramine.

Koosoleku juhataja ei saa olla ettekandja

Volikogu esimehega kujunes kiiresti välja tööjaotus, et kui tema oli mõne päevakorrapunkti osas ettekandja, siis mina juhatasin arutelu ja vastupidi. Olen praktikas tihti kogenud selle põhimõtte ignoreerimist, kus juhataja ja ettekandja on ühes isikus. Sel juhul võtab ta iga küsimust kui umbusaldusavaldust tema isiku vastu. Samas kasutab ta oma positsiooni ja ei pea enda suhtes kinni reglemendist ning kommenteerib iga sõnavõttu, küsimust ja repliiki.

Roheliste edu sõpruslinnas Tamperes

PÄIVI SINKKONEN
Tampere
Roheliste esinaine

Soome kohalikel valimistel 2008.a. sügisel saavutasid Tartu sõpruslinna Tampere Rohelised suure võidu, saades senisega võrreldes kolm lisakohta linnavolikogusse. Nüüdsest on Roheliste fraktsioon oma 11 liikmega Tamperes suuruselt kolmas ning Roheliste esindajast Irene Roivainen'ist sai linnavolikogu esinaine.

Ka 2009.a. Euroopa Parlamendi valimistel saatis Rohelisi Tampere piirkonnas edu - saadi 15,5% häältest ning Satu Hassi valiti tagasi Europarlamenti. Teise Rohelisena valiti Europarlamenti Heidi Hautala Helsingist. Mõlema valimiskampaania peamiseks vedajaks olid energilised vabatahtlikud.

Vastavalt oma maailmavaatele propageerivad Tampere Rohelised kohalikul tasandil ökoloogiliselt, sotsiaalselt ja majanduslikult jätkusuutlikke lahendusi. Peamisteks teemadeks on vaesuse vähendamine, vähemuste õiguste tagamine, kliimamuutuste ärahoidmine ja looduskaitse. Konkreetseteks tegevusteks on hetkel linnakogukondade siseste teenuste säilitamine ja laiendamine, ühistransporti ja kergliikluse arendamine, kohaliku demokraatia ja isikuvabaduste kaitse ning loodus- ja inimsõbraliku linnakeskkonna kujundamine. Tampere on oma tegevuse eest juba saanud nii õiglase linna kui kliimamuutuste vältija tiitlid, hetkel on keskseks tegevuseks mõistlik linnatransport.

Ka majanduslikult keerukas aeg pole Tampere Roheliste indu vähendanud. Tegu on organisatsiooniga, mis eksisteerib tänu oma liikmete ja kaasamõtlevate linlaste aktiivsusele ning mõtleb heaolu tagamisele ka tulevaste põlvede jaoks. Roheliste visioon Tamperes hõlmab endas võrdsust ja mittediskrimineerimist, head ühistransporti ja trammiühendusi, meeldivat ja kontsentreeritud linna puhta looduse keskel. Olulised on ka rahvusvaheline koostöö, avatus ja mitmekesisus.

Soovime sõpruslinna Tartu Rohelistele edu kohalikel valimistel! Meie peamised eesmärgid on ühised ja ei tunne riigipiire. Loodame, et saame 18. oktoobri valimiste järel teie edu üle rõõmustada!

TOIMETUS
Katrin Mesilane, peatoimetaja
ERAKOND EESTIMAA ROHELISED
Toom-Rüütli 10-3
katrin.mesilane@riigikogu.ee

Korterelamu renoveerimine – «roheline» mõtteviis või reaalne kokkuhoid?

JÜRI PILM
Erakond Eestimaa Rohelised liige

SVETLANA TERA
Erakond Eestimaa Rohelised kandidaat nr. 136

Viimasel ajal räägitakse aina rohkem rohelisest mõtteviisist ja looduse säästmisest. Euroopa Liit sekkub üha enam liikmesriikide siseasjadesse. Võetakse vastu uusi norme ja tehakse direktiive, mis esmapilgul tunduvad isegi liigse sekkumisena.

Võtkem kasvõi näiteks 100-vatiste hõõgpirnide keelustamine – kas tundub, et keegi üritab paika panna pisemadki asjad, mis meil siin Eestimaal toimuvad? Siiski on paljudel asjadel mõistlik seletus. Ühest taolisest räägimegi pikemalt.

Mõned kuud tagasi sõlmis Erakond Eestimaa Rohelised vähemusvalitsuselepingu kokkuleppe, mille kohaselt garanteerib riik läbi KredExi soodusintressiga renoveerimislaene, mille lõppeesmärgiks on tõsta korterelamute energiasäästlikkust. Mida see õigupoolest tähendab?

Alustame peamisest eesmärgist.

Renoveeritud korterelamu tarbib vähem energiat, ehk säästab loodust ja elle konkreetse elamu kütmiseks läheb vähem soojusenergiat tarvis, sest soojuse kaod on minimeeritud. Seda saavutatakse hoone soojustamisega ning kaasaegse ventilatsioonisüsteemi paigaldamisega. Soojustus tekitab termose efekti, ventilatsioon tagab värske õhu juurdevoolu ning sedagi, et umbne, kuid soe õhk soojendab soojusvaheti abil hoonesse sisenevat värsket õhku. Tänu sellele soojusenergia kadu väheneb veelgi.

Loomulikult, nii suure ehitusprojekti elluviimine omavahenditest ei kuulu kõne allagi. Sellise ehitustöö teostamiseks on tarvilik võtta laenu. Siin tulebki appi KredExi garantii e. riik (läbi KredExi) garanteerib korteriühistu võetud laenu tagasimaksmist. Kuna panga jaoks laenurisk muutub minimaalseks, pakub pank laenu minimaalse intressiga. KredExi sõnul kujunes taoliste laenude keskmiseks intressiks 4,5%. Sisuliselt tähendab see laenu, mille intressimäär on väiksem, kui siseriiklik inflatsioon.

Rääkides ideedest ja nende elluviimisest, tuleb meelde ütelus «geniaalse ja idiootse idee vahel on rehkendused». Ka antud probleemi lahendus peitub arvutustes, e. milline reaalne (rahaline) võit on sellest, kui korteriühistu renoveerib korterelamut, tehes seda laenurahadega. Mida siis numbrid näitavad?

> «Renoveeritud korterelamu tarbib vähem energiat, ehk säästab loodust.»

Võtame aluseks tüüpilise korterelamu, 5-korruseline kortermaja 75 korteriga. Elamukorterite kõetav pind on kokku 3500 m2. Sellise korterelamu keskmine aastane küttekulu on 470 000 krooni. Repliigi korras peab mainima, et aastad pole vennad ning sõltuvalt ilmastikutingimustest võivad numbrid mõnevõrra kõikuda.

Korterelamu fassaadipindala on ca 2200 m2. Lähtudes OÜ Est Fassaad lahkelt antud andmetest, fassaadi soojustamine koos viimistlusega läheb maksma 500-570 EEK m2 kohta, millele lisandub käibemaks. Korrutades lähteandmeid, saame, et sellise korterelamu soojustamine läheb maksma 1,3 kuni 1,6 miljonit krooni (koos intressidega). Uuringud on näidanud, et õigesti soojustatud korterelamu energiasääst on 20-33%. Mainitud küttekulust 30% energiasääst (470 tuhat krooni aastas) tähendaks ca 140-tuhandelist säästu. Lisaks säästule väheneb fassaadi soojustamisega maja betoonosa temperatuuri kõikumine ja pikeneb maja eluiga.

Energiasäästu saab lisaks oluliselt suurendada sellise õhk-vesi soojuspumbaga, kus ventilatsioonikorstnast muidu õue haihtuv soe õhk kogutakse ja suunatakse maja küttesüsteemi. Samamoodi saaks soojuspumbaga ära kasutada majast väljuva reovee soojuse. Sellised lahendused aitaks tõsta energiasäästu suuremaks kui 30%.

Kui riikliku garantiiga laen võetakse 10-ks aastaks, tähendaks see 130-160-tuhandelist väljaminekut aastas. Ehk jutt on suhteliselt samast summast, mida säästetakse küttekuludelt. Milleks siis sellist tööd ette võtta, kui sääst on sama suur, kui kulu? Vastus on tegelikult kompleksne ning lihtne: esiteks, renoveeritud kinnisvara väärtus kasvab. Teiseks, selliselt toimides korteriühistu liikmed säästavad energiat ning selle läbi loodust. Kolmandaks, see aitab säilitada töökohti, kuna praegusel hetkel kõige rohkem surve all olev majandussektor – ehitus, saab tööd. Rääkimata sellest, et kümne aasta möödudes, kui laen on tagasi makstud, hakkab see tegu näites toodud majale säästma 140 tuhat krooni aastas. Kokkuhoid missugune.

Praegusel keerulisel ajal ei taha inimesed omale riski võtta;. Ükskõik kui headel tingimustel, laen on siiski risk. Kuid antud juhul on tegemist 100% riskivaba ettevõtmisega – vastavalt korteriühistute seadusele kõige mustema stsenaariumi kohaselt saab korteriühistu pankrotti minna, kuid korteriomand mitte. Isegi kui teie korteriühistu kehvade olude kokkulangemisel ei suuda renoveerimislaenu tagasi maksta, ei tähenda see sugugi seda, et korteriomanikud saavad sellest tohutu rahalise koormuse või jääb korteriomanik kinnisvarast ilma. Pank saab oma nõuded rahuldatud KredExi kaudu, korteriühistule koostatakse aga uus ning jõukohane laenugraafik.

Tihti võtavad inimesed vastu otsused, tuginedes emotsioonidele. Antud juhul aga aitab kalkulatsioon – kui korterelamut renoveerides korteriomaniku otsesed kulud ei suurene, samas kinnisvara väärtus kasvab ja alates 10. aastast tuleb reaalne rahaline kokkuhoid – ja seda vähemal 20%, siis miks mitte seda teha?

Supilinn aastal 2030 => Päikeselinn

URMO LEHTVEER
Futuren OÜ tegevjuht

Taastuvenergia lahendusi pakkuva firma Futuren tegevjuht Urmo Lehtveer kirjeldab Supilinna linnaosa näitel, kuidas suurendada Tartus energeetilist sõltumatust.

Supilinn on võimalik muuta energeetiliselt sõltumatuks – miks mitte arendada Supilinnas isemajandav linnaosa, kus lisaks oma aedadele, lotjadega saabuvatele kütteputudele, on ka oma päikeseelektrijaamad.

Järgneva kümne aasta jooksul on võimalik Erakond Eestimaa Rohelised algatatud ja Riigikogus vastu võetud energiasäästu programmi toel suurem osa vanu puuhooneid muuta energiasäästlikuks, mis vähendab nii kütte- kui ka elektrikulu kuni 3-4 korda. Kuid sellele lisaks saaks kogu vajamineva elektrienergia toota kohapeal.

Võtame natuke meelevaldselt aluseks, et keskmise Supilinna maja on kahekordne ja kuue korteriga, mille üks pool viilkatusest on ligikaudu 80 m2. Katused on Supilinnas suunatud valdavalt kagusse või loodesse. Sellise orientatsiooniga 80m2 katusepinda toodab aastas tänase parima tehnoloogiaga kuni 9000 kWh elektrienergiat. See võiks ligikaudu vastata kahe korteri aastasele elektritarbele kui mitte täna, siis lähitulevikus kindlasti. Ehk siis, ühe Supilinna maja katusel saaks toota ca 1/3 majas tarbitavast aastasest elektrienergiast.

Kui võtta Supilinna hoonete arvuks ligikaudu 300 eelpool kirjeldatud suurusega elamut, siis on nende katustel võimalik toota kuni 2700 MWh elektrienergiat aastas. Ülejäänud 2/3 vajatavast elektrienergiast saaks toota linna lähedasel põllul. Selleks oleks vaja ligikaudu 20 ha põllumaad, mis võrdub ligikaudu poolega Supilinna territooriumist.

Ehk siis kogu Supilinna elektritarve võiks olla ligikaudu 8100 MW elektrienergiat aastas, mille tootmiseks on täna vaja 72000 m2 PV paneeli pinda. Sellisel juhul oleks Supilinna panus CO_2 heitmete vähendamisse ligikaudu 8000 tonni süsinikdioksiidi aastas.

> «Ühe Supilinna maja katusel saaks toota ca 1/3 majas tarbitavast aastasest elektrienergiast.»

Kümne aasta jooksul päikseenergiale üleviimine tähendaks, et igal aastal oleks vaja katta keskmiselt kolmekümnel Supilinna majal pool katust päiksepaneelidega, mis teeks aastas lisanduvaks elektrijaama võimsuseks 300kW. Kui vähemalt kolmandiku investeeringust kataksid abiprogrammid, oleks võimalik liisingumaksed viia samasse suurusjärku elektrimaksetega ehk lisakulu ei oleks, inimesed maksaksid elektri asemel liisingut pankadele saades lõpuks elektrijaamade omanikeks. Aasta-aastalt elektri hind sellisel juhul elanikele langeks.

Milline oleks siis Supilinnas elu 2020 aastal?

Ühel korteril kuluks senise 20m3 küttepuude asemel 7m3 küttepuid aastas. Elektrienergia on Supilinna elanikele 3 EEK kWh, samal ajal kui mujal linnas maksab elekter 4 EEK kWh. 2030. aastal on Supilinna elanike elektrienergia kWh hind keskmiselt 2-0 EEK tänu liisingujäägi vähenemisele, samal ajal kui mujal linnas on elektrienergia hinnaks 5 EEK kWh.

Ehk siis kokkuvõtvalt võiks aastal 2030 olla Supilinnas elada odavam kui aastal 2010 ja seda vaatamata sellele, et energiahinnad kasvavad aastas keskmiselt 10% ehk tänasega võrreldes vähemalt kolmekordseks aastal 2030. Seda muidugi tingimusel, et Supilinna elanikud rakendavad järgneva 10 aasta jooksul süsteemselt energiasäästu ja taastuvenergiale ülemineku meetmeid ning Tartu linnavalitsus seda soosib.

Noorte hääl

MARIS ALEKSAŠIN
Noorte Roheliste juhatuse liige kandidaat nr. 117

18. oktoobril 2009 on kohaliku omavalitsuse valimised. Ka Tartus. Sõna sekka peaks ütlema iga linnakodanik, olenemata sellest, kas tegemist on noore või vanema inimesega. Pahatihti aga noored valima ei lähe. Selleks on kindlasti erinevaid põhjuseid. Samamoodi on mitmeid põhjuseid, miks ikkagi peaks valima minema.

Linn on meie kõigi jaoks. Seega oleks õige, kui igaüks meist osaleks linna arengutee valikul. Üheks osalemise võimaluseks on kohaliku volikogu valimistel hääletamine. Mida rohkem erinevaid inimesi valima läheb, seda mitmekesisem ja esinduslikum on tulemus. Kui valima läheb vaid kindel vanusegrupp, on tulemus just selle grupi eelistute nägu. Tartu on eelkõige ülikoolilinn. Ülikool seostub noorte ja nooruslikkusega, mistõttu just Tartus peaks noorte hääl eriti selgelt kostma.

Muidugi tuleks valikute tegemisel lähtuda eelkõige erakonna või valimisliidu valimisplatvormist. Valikut tehes tuleks meeles pidada, et see tehakse järgmise nelja aasta kohta ja valikut nö "ümber muuta" saab alles aastal 2013. Samuti ei saa enne nelja aastat uut võimalust linnavolikogu koosseisu osas sõna öelda need, kes otsustavad siiski loobuda oma õigusest valida ega lähe hääletama.

Noorte varivalimised

Sel aastal on ka 14- kuni 18-aastastel noortel võimalik oma eelistusi näidata ja saada valimistest pisut parem ettekujutus, kui lihtsalt õpikutest lugedes. Seda tänu Eesti Noorteühenduste Liidu ja Tartu Noortevolikogu koostöös läbiviidavale varivalimiste projektile. Selle projektiga loodetakse tõsta noorte aktiivset osalemist ühiskonnas, mis iseenesest oleks väga vajalik just ülikoolilinnas.

Täna saavad «päris» valimistel osaleda vähemalt 18-aastased. Eestimaa Rohelised on Tartus oma valimisplatvormis välja käinud mõtte langetada valimisiga kohalike omavalitsuste valimistel 16 eluaastale. Kui varivalimised koolides õnnestuvad ja paljud seal osalevad, siis oleks 16- ja 17- aastastel põhjust hääletamalt nõuda osalemisõigust järgmistel «päris» valimisel.

Tänasel päeval ei tähenda valimised siiski enam vaid ühte kindlat pühapäeva. Kui see konkreetne päev valima minekuks ei sobi, on 12.-14. oktoobrini võimalik ka kõigis valimisjaoskondades eelhääletada. Lisaks on meil teadupärast e-riik ning valiku saab teha ka kodust jalga välja tõstmata – ID-kaardi abil on võimalik 8.-14. oktoobrini ka elektroonilisel hääletada.

Valik on Sinu!

Eestimaa Roheliste kandidaadid Tartus

Vaata täpsemalt www.erakond.ee/tartu

113. Peep Mardiste
Ehitame välja korraliku rattateede võrgustiku.

114. Jüri Ginter
Volikogu koondab ja viib ellu tartlaste soovid. Palun andke meile see võimalus.

115. Tõnu Oja
Teeme koos, teeme ise, teeme kogu aeg!

116. Ruth Tammeorg
Koolidesse ja lasteaedadesse maksimaalselt mahetoit.

117. Maris Aleksašin
Koostöös peitub jõud!

118. Raik Vürst
Kütame eluaset, mitte õhku!

119. Vivika Ustav
Koolidesse ja lasteaedadesse mahetoit!

120. Heiki Vilep
Lapsele tasuta osalemine huvi- või spordikoolis.

121. Andres Laidvee
Ei rumalatele reformidele!

122. Ene Savolainen
Jätkusuutlik Tartu!

123. Anne Jürimäe
Tartlased! Otsustame koos!

124. Kaupo Karuse
Tasuta traadita internet Tartu kesklinna!

125. Inga Ploomipuu
Sorteeritud prügi kogumiskohad elukohtade lähedusse!

126. Jana Adari
Kodulinn kodusemaks!

127. Andrus Rootsmäe (InBoil)
Tartu tarkus tähendab tulevikku!

128. Kalle Kulbok
Mõtlen loodushoidlikult, tegutsen kuningriiklaste kombel.

129. Meelis Kaldalu
Igale tudengile rüperaal!!!

130. Triin Veber
Tartu ratta- ja jalakäija sõbralikuks!

131. Margit Strandberg
Hea ja tasuta ühistransport – Tartu NOKIA!

132. Taavi Tuvike
Vastutustundlik loomapidamine normiks!

133. Anne Valk
Linnavalitsus on korteriühistutele abiks, mitte karistuseks!

134. Tiiu Zibo
Mahetoit kooli ja lasteaeda, mahetoidu tarbimise toetamine koolilaste toitlustamisel

135. Vahur Vahtra
Aitame korteriühistud koostööle!

136. Svetlana Tera
Säilitame roheluse ja avame Emajõe linlastele.

137. Rosilli Tamm
Bussid puhtaks ja korralikult käima.

138. Indrek Rebane
Tehnikainnovatsioon linnakeskkonda!

139. Johannes Jüriado
Talupoja-tarkust ka linna!

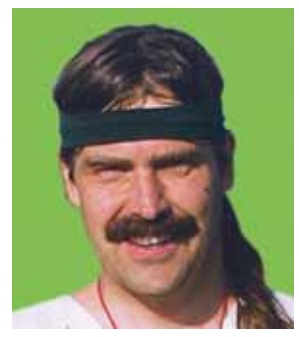

140. Marko Kaasik
Oleme osa loodusest!

141. Udo Mäesepp
Kas võidab see, kel surres rohkem asju?

142. Tõnu Aru
Tunne end looduse osana – jääd iseendaks ja Su kavatsus puhtaks!

143. Priit Truusalu
Ettevõtlik vaim tartlaste südameisse

144. Heiti Kulmar
Tartu 21. sajandisse – igasse parki välikäimla!

145. Veinika Västrik
Igale Tartus sissekirjutatud lapsele tasuta osalemine huvi- või spordialaringis.

146. Katrin Alekand
Kiire ühistransport, turvaline rattakasutus ning puhas keskkond jalgsikäimiseks!

147. Vahur Kivisikk
Puhtama linna nimel – sorteeritud prügi kodumiskohad elukohtade lähedusse.

148. Erika Paloveer
Lahendame tarbijaprobleeme, sest hoolime tarbijast.

149. Tiina Kirss
Igale lapsele tasuta osalemise võimalus ühes huvi- või spordialaringis

150. Maarja Jakobson
Tartu- siin sünnibki roheline mõte!